

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 19. jūnijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 66/2019),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Krimināllikuma 316. panta pirmo daļu redakcijā, kas bija spēkā no 2004. gada 2. janvāra līdz 2013. gada 31. martam, (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90. pantam un 92. panta otrajam teikumam, kā arī attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no 2006. gada 1. janvāra;

1.2. apturēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģijas (datums) sprieduma krimināllietā (numurs) izpildi attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju.

2. Apstrīdētā norma noteica: “Par valsts amatpersonām uzskatāmi valsts varas pārstāvji, kā arī ikviena persona, kura pastāvīgi vai uz laiku izpilda valsts vai pašvaldības dienesta pienākumus un kurai ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, vai kurai ir tiesības veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai

sodīšanas funkcijas vai rīkoties ar valsts vai pašvaldības mantu vai finanšu līdzekļiem.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 90. pantam un 92. panta otrajam teikumam ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs laikā no (datums) līdz (datums) bija valdes loceklis akciju sabiedrībā, kuras akciju vienīgā īpašniece ir Latvijas Republika, (turpmāk – Sabiedrība). Saistībā ar Pieteikuma iesniedzēja rīcību, pildot Sabiedrības valdes locekļa pienākumus, pret viņu ierosināta krimināllieta un viņš atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā (2009. gada 19. novembra likuma redakcijā) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Atbilstoši apstrīdētajai normai Pieteikuma iesniedzējs atzīts par minētā noziedzīgā nodarījuma speciālo subjektu – valsts amatpersonu. Tādējādi apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam ir piemērota. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes

90. pantam un 92. panta otrajam teikumam, jo tā nav pietiekami skaidra un paredzama.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: “Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no dienas, kad stājies spēkā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu kolēģijas (datums) spriedums krimināllietā (numurs), tas ir, no (datums). Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 30. maijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 90. pantam un 92. panta otrajam teikumam, jo tā nav pietiekami skaidra un paredzama. Apstrīdētās normas saturiskās noteiktības pakāpe neesot ļāvusi Pieteikuma iesniedzējam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā

skaidri saprast vai, ja nepieciešams, saņemot jurista konsultāciju, noskaidrot, vai viņš, būdams Sabiedrības valdes loceklis, ir uzskatāms par minētā noziedzīgā nodarījuma speciālo subjektu – valsts amatpersonu. Tas tiešā veidā ietekmēot Pieteikuma iesniedzējam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju un līdz ar to sodu. Pieteikumā arī norādīts, ka apstrīdētās normas satura noskaidrošanai ir jāveic komplicēta tās interpretācija. Tāpat Pieteikuma iesniedzējam apstrīdētās normas patieso jēgu neesot iespējams saprast, vēršoties pie jurista, jo konkrētajā gadījumā tiesu praksē un tiesību zinātnē par apstrīdētās normas saturu nepastāvot vienots viedoklis.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 92. panta otrajā teikumā lietotais jēdziens “likums” ietilpst Satversmes 90. pantā ietvertajā jēdzienā “tiesības”. Izvērtējot, vai apstrīdētās norma neatbilst Satversmes 92. panta otrajam teikumam, Satversmes tiesa noskaidro, vai, pirmkārt, vai tā pieņemta un izsludināta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, un otrkārt, vai tā ir pieejama, kā arī pietiekami skaidra un paredzama, lai varētu būt par pamatu personas saukšanai pie kriminālatbildības (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 13.2. punktu*). Tomēr tas vien, ka tiesību normas jēgas noskaidrošanai nepieciešams šo normu iztulkot, pats par sevi vēl nenoved pie tiesību normas neatbilstības Satversmei (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 19. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-03-01 18.1. punktu*). Tieši pretēji – Satversmei atbilstoša tiesību normu piemērošana vienmēr ietver šīs tiesību normas iztulkošanu, tostarp ar vēsturisko, sistēmisko un teleoloģisko iztulkošanas metodi, un citu juridisko metožu izmantošanu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2005. gada 4. janvāra sprieduma lietā Nr. 2004-16-01 17. punktu un 2018. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-07-05 14.1. punktu*).

No Satversmes 92. panta otrajā teikumā ietvertajām tiesību normu kvalitātes prasībām neizriet tas, ka ikvienai tiesību normai vajadzētu būt formulētai kā absolūti precīzai instrukcijai. Savukārt tam, vai iepriekš jau ir izveidojusies judikatūra vai tiesu prakse par konkrētas tiesību normas interpretāciju, nevar būt izšķirošas nozīmes, izvērtējot šīs tiesību normas skaidrību un paredzamību, ja vien tās saturu iespējams noskaidrot ar tiesību normu interpretācijas metodēm (*sk. Satversmes*

tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 18.1. un 21. punktu).

Pieteikumā, atsaucoties uz Satversmes tiesas 2003. gada 29. oktobra spriedumā lietā Nr. 2003-05-01 izteiktajām atziņām, citstarp norādīts: Satversmes tiesa jau iepriekš ir secinājusi, ka Krimināllikumā lietotais valsts amatpersonas jēdziens ietver pārāk plašu personu loku. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādēļ Satversmes tiesas iepriekš izteiktās atziņas par Krimināllikuma 271. panta atbilstību Satversmes 100. pantam ir vienlīdz attiecināmas uz Pieteikuma iesniedzēja situāciju, proti, izvērtējumu par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 90. pantam un 92. panta otrajam teikumam.

Līdz ar to pieteikuma juridiskais pamatojums ir uzskatāms par acīmredzami nepietiekamu prasījuma apmierināšanai.

8. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 66/2019).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minēto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova